

LA TRIBUNA

El pressupost 2024 i el deute públic

Cauen els ingressos i augmenten els interessos que cal pagar

JAUME

BARTUMEU
CASSANY

Excap de Govern

El Consell General va donar el passat mes de desembre el seu vistiplau al projecte de pressupost de l'Estat pel 2024, ja que cap dels tres grups parlamentaris de l'oposició va presentar una esmena a la totalitat del pressupost, la qual cosa va permetre visualitzar clarament que no hi ha cap proposta alternativa a la majoria actual.

L'article 18 de la Llei del pressupost pel 2024 posa de manifest que el dèficit de caixa previst en l'exercici del 2024 (32.681.779,81 euros) i el pagament de les quotes, que vencen durant l'exercici, dels préstecs contrets per l'Administració general (5.178.201,33 euros) es finançaran amb un nou endeutament autoritzat en els exercicis anteriors (a la pàgina 52 de la Llei).

Les despeses financeres previstes al pressupost 2024 pel deute públic són de 15.475.000,00 euros, d'un total de despeses financeres que puja a 19.406.757,51 euros. I el pressupost consolidat de l'Administració de l'Estat ens permet comprovar en l'apartat 9 (Passius financers), pel que fa a l'amortització de deute públic, que el 2024 no hi haurà cap amortització. Però amb caràcter pluriennal hi ha una previsió d'amortitzar 1.175.000.000,00 milions d'euros.

És a dir que l'endeutament públic continua augmentant i no s'està amortitzant.

Aquesta tendència esdevé insostenible mentre l'activitat econòmica va al ralenti, baixen els ingressos per importacions de mercaderies –especialment el tabac– i el cost dels interessos d'aquest deute augmenta perillosament. En aquesta qüestió sembla que estem en línia amb els nostres veïns. El dia 29 de novembre el secretari general de l'OCDE, Mathias Cormann, va presentar les previsions econòmiques d'aquesta organització internacional que agrupa trenta-vuit països i va declarar que el finançament del deute públic esdevé cada cop més costós i les condicions del crèdit s'han endurit. Es parla d'un creixement del 2,7% de l'economia pel 2024.

La combinació d'una aturada del creixement, de taxes d'interès elevades i de necessitats de finançament a l'alça sembla una equació difícil d'empassar pels pressupostos estatals. "La política pressupostària ha de prevenir un augment insostenible del deute

públic" explica Claire Lombarde-lli, cap economista de l'OCDE.

Segons calcula l'OCDE, l'endeutament continuarà augmentant els anys vinents per l'acumulació de diversos factors, especialment les despeses vinculades a l'envel·liment de la població i a l'augment del cost del deute públic.

Segons les projeccions, el deute de França passaria de 112% del PIB aquest any a vorejar el 150% l'any 2040. I el d'Itàlia de 142% a prop del 200%. I això sense prendre en consideració el cost de la transició climàtica.

També hem de tenir ben present que, com avisa el secretari general de l'OCDE, "un rebrot de la inflació podria comportar un nou augment de les taxes d'interès, agreujant encara la pressió sobre el deute públic."

En aquest context internaci-

L'ENDEUTAMENT PÚBLIC CONTINUA AUGMENTANT I NO S'ESTÀ AMORTITZANT

onal convé llegir amb atenció el "Marc pressupostari general de l'Estat per al temps corresponent al mandat 2024-2027" que s'ha publicat al Butlletí Oficial el 3 de gener del 2024.

Veiem així que l'objectiu d'endeutament fixat per l'Administració per al pressupost del 2024 és de 1.210.320.790 euros, equivalent al 34,1% del PIB.

El Govern considera que la seva previsió pressupostària és molt assenyada, ja que el límit d'endeutament per la llei seria de 1.420.453.282 euros, equivalent al 40% del PIB.

Tanmateix, el Tribunal de Comptes ha aprovat i publicat un informe previ desfavorable del marc pressupostari per al període 2024 a 2027.

En el seu informe el Tribunal de Comptes ha recordat que els objectius de sostenibilitat financera, estabilitat pressupostària i fiscal de l'Administració General per a l'exercici 2024 són:

L'objectiu d'endeutament, el 34% del producte interior brut

expressat en termes nominals.

L'objectiu de despesa permesa, 618.582.207 euros.

L'objectiu de la despesa corrent o de funcionament, una taxa de creixement del 8,1%.

L'objectiu del pes de la imposició directa sobre el total d'impostos directes i indirectes de l'Administració general, el 46,9%.

Aquests objectius van ser publicats al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra núm. 129/2023 de 25 d'octubre de 2023 i, com recorda el Tribunal de Comptes en el seu informe desfavorable l'objectiu de deute públic del Principat s'ha de fixar una vegada es disposi dels objectius de deute dels comuns per a l'exercici del 2024.

En qualsevol cas queda clar que el text refós de la Llei 33/2014 del 27 de novembre de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària estableix un límit de creixement de la despesa corrent o de funcionament, el qual ja ha estat excedit.

Com també ha estat excedida la limitació del pes de la imposició directa sobre el total d'impostos directes i indirectes de l'Administració General.

En un certificat lliurat en data 25 d'octubre del 2023 la interventora general del Govern, Meritxell Bonell, assenyalava també que el pressupost de l'exercici del 2024 "... no compleix la regla de la despesa corrent o de funcionament, ni l'objectiu del pes de la tributació directa sobre el total d'impostos directes i indirectes de l'Administració general."

Així mateix, la interventora general assenyalava que "... la resta dels pressupostos dels exercicis que van del 2025 al 2027, ambdós inclosos, compresos en aquest marc pressupostari, tampoc no compleixen l'objectiu del pes de la tributació directa sobre el total d'impostos directes i indirectes de l'Administració general."

Posteriorment a aquests dos seriosos advertiments el ministre de Finances reconeixia, el 30 d'octubre del 2023, els incompliments assenyalats pel Tribunal de Comptes i els atribuïa al "... gran

impacte que té el bon comportament econòmic de l'economia..." i que l'increment de la recaptació tributària "... és el fruit dels guanys més elevats d'empreses i ciutadans..."

Malgrat l'optimisme de façana que sura de les manifestacions del Govern, i la riulla que apareix en llegir que hi hauria un "bon comportament econòmic de l'economia" l'endeutament se situa al 35% del PIB. Mentre el creixement de l'economia tot just arriba al 5,6%.

Amb el retorn de la inflació la taxa d'interès s'ha redreçat molt. El Banc Central Europeu ha passat del 0% a la primavera del 2022 a 4% d'ençà del setembre del 2023.

El servei del deute, inexorablement, s'ha disparat.

I, sobretot, les taxes d'interès reals que cal pagar són ja superiors al creixement nominal. El deute públic andorrà està doncs programat per alçar el vol.

L'estiu del 2022, en el Quadern del Centre d'Estudis i Recerca Socialdemòcrata dedicat al deute públic, consideràvem que és legítim que un país s'endeuti per preparar el futur amb inversions en infraestructures, en la recerca o en la transició ecològica. Però quan un país s'endeuta per finançar el funcionament ordinari de l'Estat, el deute esdevé un fardell que es carregarà a les espatlles dels nostres fills.

Els darrers dotze anys l'endeutament no s'ha pas destinat a inversions adreçades a respondre als grans desafiaments del futur: el canvi de model econòmic o la transició ecològica. El deute públic ha finançat les despeses de funcionament, de manera especial la creació de nous llocs de treball a la funció pública. I això no ha pas servit per evitar la degradació dels serveis de base de la salut, dels cossos especials o de la justícia.

En aquest context el marc pressupostari aprovat pel Consell General el 20 de desembre del 2023 ve a tancar les finances públiques en un triangle infernal. Amb uns ingressos per les importacions que experimenten una davallada important (de 231,6 el 2022 a 213,2 milions d'euros el 2023) en la taxa especial d'importació del tabac que representa, recordem-ho, més d'un 20% dels ingressos per imposició indirecta. Això comporta que els ingressos pel tabac cauen de 109,8 milions a 83,8 milions.

El que fou primer ministre francès Pierre Mendès-France recordava sovint que "els comptes en desordre són la marca de les nacions que s'abandonen."

Les finances de la nació andorrana fa anys que estan abandonades pels seus dirigents.